

Instellingscode - Meldcode

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

MET EEN KNIPOOG NAAR HET VERLEDEN, BLIKKEN WIJ SAMEN VOORUIT OP JOUW TOEKOMST

LOKAAAL 13

Inhoud

Doel en functie meldcode	2
Beroepsgeheim	3
Meldplicht en meldrecht	4
Instellingscode	4
Verwijsindex	4
De vijf stappen van de meldcode	5
Stap 1	5
Stap 4	6
Stap 3	6
Stap 2	6
Stap 5	7
Blijvende aandacht	7
Informatie & gegevens	8

Doel en functie meldcode

Lokaal 13 is verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn jongeren en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan jongeren die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;

Dat van de professionals die werkzaam zijn bij Lokaal 13 op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met jongeren attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;

Dat Lokaal 13 een meldcode wenst vast te stellen zodat de professionals die binnen Lokaal 13 werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;

Dat Lokaal 13 in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de professionals bij deze stappen ondersteunt;

Dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer.

Daaronder worden ook begrepen ouderenmishandeling, geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-) partner, mantelzorgers;

Dat onder kindermishandeling wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;

Dat onder 'professional' in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor Lokaal 13 werkzaam is en die in dit verband aan jongeren van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;

Dat onder 'jongere' in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens; de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, Algemene verordening gegevensbescherming (AVG); en het privacyreglement van Lokaal 13.

Beroepsgeheim

Het wettelijk meldrecht voor huiselijk geweld en kindermishandeling biedt alle professionals met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van de jongere.

Verantwoordelijkheden van Lokaal 13

Gelet op de Wet verplichte meldcode draagt het bevoegd gezag van Lokaal 13 er zorg voor dat:

- Er binnen de organisatie een meldcode beschikbaar is die voldoet aan de eisen van de wet;
- Er binnen de organisatie bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- Regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering worden aangeboden, zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- Er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- De werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis over en het gebruik van de meldcode te bevorderen.

Sinds 2013 is de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht. Die wet houdt in dat alle organisaties die werken met kinderen en volwassenen een meldcode moeten hebben en medewerkers in staat moeten stellen daarmee te werken. Het doel van deze meldcode is professionals helpen bij het vroegtijdig signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Een meldcode bevat een stappenplan. Dit stappenplan leidt de professional stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding.

Meldplicht en meldrecht

De meldcode is nadrukkelijk geen meldplicht. Lokaal 13 is verplicht een meldcode te hebben en is verplicht te handelen volgens de stappen van de meldcode, maar het doorlopen ervan hoeft niet te leiden tot een melding.

In de Wet meldcode is wel opgenomen dat organisaties zoals Lokaal 13 het récht heeft te melden bij Veilig Thuis. Ook als gezinsleden daar geen toestemming voor geven. Het meldrecht houdt in dat Lokaal 13 persoonsgegevens van volwassenen en kinderen mogen doorgeven aan Veilig Thuis, zodat zij een onderzoek naar de gezinssituatie kunnen starten. Bovendien mogen professionals informatie geven als Veilig Thuis daar vanwege het onderzoek om vraagt.

Instellingscode

De overheid heeft een basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opgesteld. Organisaties welke te maken hebben met deze meldcode, leggen vast hoe te handelen bij signalen van huiselijk geweld binnen hun werkpraktijk. Dit noemt men een instellingscode.

Lokaal 13 heeft dit basismodel vertaald naar haar werkpraktijk. De uitwerking van deze instellingscode omvat dezelfde 5 stappen zoals opgenomen in het basismodel. Dit vergemakkelijkt de samenwerking tussen Lokaal 13, professionals en organisaties.

Verwijsindex

Bij een vermoeden van kindermishandeling, overweegt Lokaal 13 een registratie te doen in de Verwijsindex Risicjongeren (VIR). *

**Verwijsindex heeft tot doel om professionals die met dezelfde jongere (0 t/m 23 jaar) te maken hebben met elkaar in contact te brengen.
Meer informatie: multisignaal.nl*

De vijf stappen van de meldcode

- STAP 1 → Breng signalen in kaart
- STAP 2 → Overleg met een deskundige collega of Veilig Thuis
- STAP 3 → Ga in gesprek met de betrokkene(n)
- STAP 4 → Weeg het geweld of kindermishandeling
- STAP 5 → beslis over zelf hulp organiseren of meld bij Veilig Thuis

1

Breng signalen in kaart.

Hierdoor kan je de signalen die je ziet bevestigen of ontkrachten. Gebruik hiervoor de praktische tool: signalenkaart.nl. Leg vervolgens deze signalen en de vervolgstappen vast in het ECD Zilliz:

- Een zo feitelijk en objectief mogelijke beschrijving van de signalen waardoor het vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld ontstaat
- Het is belangrijk dat je je eigen normen niet als algemene norm neemt. Daarmee ga je namelijk weg van de feiten
- Sluit aan bij wat je hebt gehoord en gezien of waargenomen. Vermijd interpretaties of oordelen
- Leg ook signalen die het vermoeden weerspreken vast
- Zorg, als er sprake is van een mening, voor voldoende onderbouwing door feiten en blijf binnen je eigen deskundigheidsterrein

2

Overleg met een deskundige collega of Veilig Thuis.

Dit doe je om signalen te kunnen duiden en te overleggen welke vervolgstappen je eventueel moet zetten. Neem hiervoor contact op met onze orthopedagoog - generalist. In overleg met de orthopedagoog-generalist kan besloten worden om de signalen **anoniem** voor te leggen aan. Leg vast in het ECD Zilliz:

- Wie er om advies is of zijn gevraagd
- Welk advies er gegeven is
- Waarom eventueel wordt afgeweken van de adviezen

3

Ga in gesprek met de betrokkene(n).

Bespreek je zorgen zo snel mogelijk met de ouders/verzorgers van de jongere en de jongere zelf. Alleen als jouw veiligheid of die van de jongere in gevaar kan komen door een gesprek, kan hiervan worden afgezien. Leg vast in het ECD Zilliz:

- Met wie is er een gesprek gevoerd over de signalen
- De reactie van de jongere of zijn ouders/verzorgers op deze signalen
- De afspraken die zijn gemaakt over een eventueel vervolg (*dit kan ook een afspraak zijn om samen met ouders contact te leggen met andere betrokken hulpverlening*).
- Als er al een melding is aangekondigd, beschrijf je de reactie op deze melding.

- Als er is besloten om geen contact over de signalen te hebben, voeg dan de redenen voor dit besluit toe

4

Weeg het geweld of kindermishandeling.

Als de zorgen blijven bestaan, maak je een inschatting van de aard en de ernst van de situatie op basis van signalen, het overleg met een collega en de gesprekken met ouders en kind. Vraag bij twijfel **anoniem** advies aan Veilig Thuis.

Maak een weging die wordt gemaakt op basis van de beschikbare informatie, de inhoud en het advies dat eventueel is ingewonnen. Leg vast in het ECD Zilliz:

- Is er op basis van stap 1 t/m 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?
- Is er een vermoeden van acute of structurele onveiligheid? *
- Leg, indien nodig en **met toestemming** van gezaghebbende, contact met al eerder betrokken hulpverleners voor overleg

* Bij **acute onveiligheid** is sprake als iemand direct fysiek gevaar loopt en diens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is. Als een jongere zelf vertelt huiselijk geweld of kindermishandeling mee te maken, betekent dat vaak dat hij of zij een acute crisis ervaart en vreest voor zijn veiligheid of welzijn. Bij **structurele onveiligheid** is er sprake van herhaling of het voortduren van een onveilige situatie of geweld.

5

Beslis over zelf hulp organiseren of meld bij Veilig Thuis.

Als er hulpverlening/een casemanager betrokken is bij de jongere/het gezin, overleg dan eerst of zij meer passende hulp kunnen bieden of regelen zodat er een veilige situatie ontstaat voor de jongere (vraag hiervoor **altijd toestemming** van gezaghebbende). Vind je onvoldoende gehoor bij deze hulpverlening en is de situatie acuut of structureel onveilig, doe je een melding bij Veilig Thuis en beslis je samen welke hulp je kunt organiseren.

Is het (ook) mogelijk om hulp te bieden? Aan de hand van onderstaande afwegingsvragen beslis je of het om zelf hulp te bieden of te organiseren.

- 1) Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging af te wenden?
- 2) Werken betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?
- 3) Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid?

Leg vervolgens je beslissing vast in het ECD Zilliz:

- Het besluit over het doen of niet doen van een melding
- De inhoud van de melding of toeleiding naar passende hulp
- Afspraken die hierover gemaakt zijn

Blijvende aandacht

Het kan zijn dat je verantwoordelijkheid voor de aanpak van huiselijk geweld in overleg eindigt bij stap 2. In dit geval neemt de leidinggevende of orthopedagoog de verantwoordelijkheid van je over. Zij doorloopt dan de vervolgstappen van de meldcode van Lokaal 13 en houd je zo mogelijk op de hoogte van het vervolg.

Je houdt in dit geval wel zelf de verantwoordelijkheid die bij je functie als professional hoort. De jongere heeft het moeilijk, houd daar aandacht voor. Geef bijvoorbeeld steun, meer structuur en een veilige omgeving.

Vergeet hierbij niet de aandachtspunten te noteren in het ECD Zilliz.

Informatie & gegevens

- <https://www.veiligthuis.nl/nl>
- <https://signalenkaart.nl/>
- https://www.augeomagazine.nl/meldcode-informatiepakket/meldcode_informatiepakket
- [Augeo Hulporganisaties u.pdf](#)
- [Augeo Risicofactoren in kaart brengen.pdf](#)
- [Augeo voorbeelden van acute en structurele onveiligheid.pdf](#)
- [Factsheet huiselijk geweld MOVISIE.pdf](#)
- [Augeo Factsheet Kindermishandeling.pdf](#)
- [Augeo Participatie van kinderen.pdf](#)
- [Augeo Tips voor gesprek met kinderen.pdf](#)
- [Zorgen bespreken met ouders zeven tips.pdf](#)
- [6 Tips hoe je kinderen kunt steunen.pdf](#)
- [Juridische informatiesheet_het delen van informatie.pdf](#)
- [Augeo Veilig Thuis.pdf](#)